GLOBALNIE · OPINIA

TAM, GDZIE SPORT SPOTYKA SIĘ Z TRADYCJĄ, CZYLI ŚWIATOWE IGRZYSKA NOMADÓW

Szymon Wiśniewski · 3 września 2024

Igrzyska Olimpijskie w Paryżu przyniosły wiele kontrowersji. Inauguracja emanująca lewicowo-liberalną propagandą czy problemy z klasyfikacją płciową niektórych zawodników to najgłośniejsze z nich. Tymczasem wiele tysięcy kilometrów dalej, w samym sercu azjatyckiego stepu, w drugim tygodniu września odbędzie się impreza sportowa znajdująca się na ideologicznych antypodach paryskiej olimpiady – Światowe Igrzyska Nomadów.

Światowe Igrzyska Nomadów to impreza kultywująca dziedzictwo kulturowe i tradycje ludów koczowniczych. Wydarzenie, które ma na celu popularyzację klasycznych dla nomadów dyscyplin sportowych, już od dziesięciu lat przyciąga nie tylko mieszkańców regionu, lecz także sportowców, dziennikarzy i widzów z całego świata. Inicjator wydarzenia, były prezydent Kirgistanu, Ałmazbek Atambajew, któremu szczególnie zależało na popularyzowaniu tradycyjnych zachowań ludów koczowniczych zamieszkujących obszary dzisiejszej Azji Centralnej, stwierdził swego czasu, iż niezależnie od tego, że duża część dziedzictwa cywilizacji koczowniczej odeszła w niepamięć, to atmosfera sposobu życia nomadów wciąż unosi się w powietrzu, gdyż jego siła tkwi w zdolności do funkcjonowania w harmonii z naturą. Był on także zdania – skądinąd niezwykle trafnego – że dbanie o kulturę i tradycję Wielkiego Stepu jest wyjątkowo ważne w czasach globalizacji. Myśl ta nabrała szczególnego znaczenia po paryskiej olimpiadzie.

> Inauguracja tegorocznych Igrzysk Olimpijskich, kpiąca z klasycznych wartości i kapiąca lewicowo-liberalną propagandą, skupiała jak w soczewce tendencje ideologiczne panujące obecnie na Zachodzie. Tendencje, które prędzej czy później wywrócą do góry nogami globalną rywalizacją sportową.

Światowe Igrzyska Nomadów odbywają się od 2014 roku co dwa lata (z wyjątkiem 2020 roku, gdy wydarzenie odwołano ze względu na pandemię COVID-19). Pierwsze trzy edycje miały miejsce w kirgiskim mieście Czołpon-Ata położonym nad brzegiem jeziora Issyk-kul. W 2022 roku wydarzenie przeniosło się do tureckiego Izniku, by w tym roku, podczas piątej edycji, zagościć w stolicy Kazachstanu – Astanie. Impreza z edycji na edycję zyskuje na znaczeniu i popularności. Odbywające się od dziesięciu lat Igrzyska gromadzą sportowców, artystów, rzemieślników czy zwykłych widzów ze wszystkich zakątków świata. W 2014 roku uczestniczyło w niej 583 sportowców z 19 krajów, którzy rywalizowali w 10 dyscyplinach sportowych, w 2016 roku było to już 1200 sportowców z 62 krajów, a liczba dyscyplin wzrosła do 26. Dwa lata później w Światowych Igrzyskach Nomadów brało udział 2000 sportowców z 82

państw, którzy stawali w szranki w 37 dyscyplinach. Turecka edycja cieszyła się jeszcze większą popularnością. Do Izniku przybyło 3000 sportowców ze 102 krajów. Rywalizowali oni w 13 konkurencjach. W kazachskiej odsłonie udział ma wziąć ponad 2000 sportowców reprezentujących 89 państw, którzy będą rywalizować w 21 dyscyplinach.

> Światowe Igrzyska Nomadów poza rozpowszechnianiem kultury koczowników mają za zadanie wspieranie rozwoju ruchu etnosportowego, którego celem jest zwiększenie świadomości społecznej na temat tradycyjnych sportów oraz gier.

Dyscypliny, choć nie wszystkie, różnią się od tych popularnych, które możemy oglądać przy okazji igrzysk olimpijskich czy mistrzostw kontynentów. Największym zainteresowaniem cieszą się zapasy. Odbywają się one zarówno w odmianach powszechnie znanych, jak i charakterystycznych dla społeczności koczowniczych. Godne uwagi są także zawody strongman – Potężni Nomadzi. Impreza sprawdza również umiejętności łowieckie. W tym celu wykorzystuje się – zgodnie z tradycją – drapieżne ptaki. Oprócz tego widzowie będą mogli podziwiać sportowców zmagających się w przeciąganiu liny, zapasach na koniach czy tradycyjnych grach strategiczno-zręcznościowych. Podczas tegorocznej edycji przyznanych zostanie łącznie 97 kompletów medali, natomiast pula nagród wynosi 253 miliony tenge, co stanowi około 530 tys. dolarów.

Astana – stolica nomadów

Hasłem przewodnim tegorocznej edycji imprezy jest *Spotkanie w Wielkim Stepie* (Uly Dala Dubiri). Logo przedstawia słonecznego jeźdźca na ciemnoczerwonym tle, które symbolizuje prostotę oraz wdzięk półszlachetnego kamienia karneolu. Litery umieszczone na symbolu są stylizowane na pismo tureckie funkcjonujące od VIII do X wieku. Wybór terminu imprezy nie jest przypadkowy. Wrzesień dla nomadów oznaczał miesiąc przejścia z lata do zimy. Zwyczajowo świętowano to, organizując gry oraz zabawy. Astana pełną parą przygotowuje się do Igrzysk. Remontowane są drogi i obiekty sportowe. Trwa szeroko zakrojona akcja promocyjna. Nie ulega wątpliwości, że Igrzyska będą świetną okazją do rozwoju sektora turystycznego oraz budowy pozytywnego wizerunku państwa na arenie międzynarodowej. Dla osób spoza Azji Centralnej Światowe Igrzyska Nomadów oferują niezrównaną okazję do zanurzenia się w tętniących życiem i różnorodnych kulturach ludów koczowniczych.

Kultura ludów koczowniczych jest niepowtarzalna. Łączy i pokazuje różnorodność sposobów życia w ramach jednego modelu.

Sport to jednak nie wszystko. Światowe Igrzyska Nomadów zawierają w programie także istotny element kulturowy. Podczas uroczystości inaugurujących imprezę, które odbędą się 8 września na stadionie Astana Arena, zaprezentowany zostanie spektakl pt. *Astana jest stolicą nomadów*, który obserwować będą szefowie międzynarodowych związków sportowych oraz zagraniczni goście. Poza tym codzienne wydarzenia kulturalne będą obfitował w wystawy i targi prezentujące tradycyjne dla ludów koczowniczych rzemiosło, można będzie także spróbować regionalnych potraw i napojów. Organizatorzy zaplanowali też konferencję naukową *Nomadzi: Historia, Wiedza, Lekcja*.

Z pewnością prezydent Kazachstanu, jako wytrawny dyplomata, wykorzysta imprezę do budowy relacji międzynarodowych. Wydarzenie sportowe będzie świetną okazją do wzmacniania jedności i regionalnej

tożsamości, co z kolei wpisuje się w prowadzoną przez wszystkich przywódców państw Azji Centralnej politykę budowania niezależności politycznej i kulturowej. Impreza oczywiście nie rozwiąże palących problemów regionu, ale uświadomi znaczenie wspólnej bogatej kultury i dziedzictwa, które należy pielęgnować. Dr Stuart Murray słusznie zauważył, że „dyplomacja sportowa to znacznie więcej niż miękka siła. Jest to strategiczne wykorzystanie sportu, aby zbliżyć do siebie ludzi, narody i instytucje poprzez wspólne zamiłowanie do fizycznych zajęć”[1].

> W ostatnich latach sytuacja w Azji Centralnej uległa dużym zmianom. Powrót Talibów do władzy w Afganistanie, wojna na Ukrainie czy wydarzenia styczniowe w Kazachstanie w 2022 roku znacząco wpłynęły na sytuację polityczną w regionie.

Prezydent Tokajew zauważył, że wydarzenie ma znaczenie „zarówno dla popularyzacji narodowych dyscyplin sportowych i zdrowego stylu życia, jak i dla poszerzania więzi kulturowych i humanitarnych pomiędzy bratnimi narodami – spadkobiercami cywilizacji nomadów Wielkiego Stepu”[2].

Integracja regionalna za pomocą dyplomacji sportowej wpisuje się w widoczny już od kilku lat trend polityczny. Obok istniejących od wielu lat zinstytucjonalizowanych formatów współpracy, takich jak Eurazjatycka Unia Gospodarcza czy Szanghajska Organizacja Współpracy, jak grzyby po deszczu powstają, bardziej lub mniej sformalizowane, nowe platformy regionalnej kooperacji o charakterze politycznym, gospodarczym czy społecznym. Stopniowo coraz więcej państw zgłasza chęć wzmocnienia współpracy z państwami Azji Centralnej. Region zyskuje na znaczeniu.

W dobie powszechnej globalizacji i homogenizacji kultury Światowe Igrzyska Nomadów są chlubnym przykładem dążenia do zachowania i obrony tożsamości narodowej oraz regionalnej. W ten sposób w pełni świadomie i konsekwentnie państwa Azji Centralnej zrzucają jarzmo postsowieckiej kultury panującej na tym obszarze od kilkudziesięciu lat. Azjatyckie „stany” wyzwalając się z jednej dominacji, nie wchodzą jednak w drugą. Nie chcą bowiem zamienić moskiewskiego buta na chiński czy amerykański, ale chcą zbudować własny ośrodek kulturalny promieniujący na inne części świata. Robią coś, czego przez ponad trzydzieści lat nie potrafiła zrobić zamerykanizowana Polska.

Nagranie: https://www.youtube.com/watch?v=GhxZOuChx2M

Przypisy

1. [1] S. Murray, Understanding Sports Diplomacy with Dr. Stuart Murray, Co-Founder of the Sports Diplomacy Alliance, https://gjia.georgetown.edu/2024/03/29/understanding-sports-diplomacy-with-dr-stuart-murray-co-founder-of-the-sports-diplomacy-alliance/, [dostęp: 26.07.2024 r.].

2. [2] Kazakhstan to Host Epic World Nomad Games (Before the Start Games Left 50 Days), https://www.gov.kz/memleket/entities/mfa-washington/press/news/details/813790?lang=en, [dostęp: 16.08.2024 r.].

Oryginał: https://nlad-kopia1113.instawp.site/tam-gdzie-sport-spotyka-sie-z-tradycja-czyli-swiatowe-igrzyska-nomadow/

WSPÓŁTWÓRZ NOWY ŁAD

Za Nowym Ładem stoją czytelnicy, którzy dorzucają się do jego istnienia. Dołącz do nich — jednorazowo, w kwocie, która Ci odpowiada.

DOŁĄCZAM

wspieram.nlad.pl

Zeskanuj, aby wesprzeć